

Bouw 5

Nationaal Archief

Oude West-Indische Compagnie (OWIC)

Inventarisnummer 8, scan 8

(Nationaal Archief, Den Haag, Oude West-Indische Compagnie (OWIC), nummer toegang 1.05.01.01, inventarisnummer 8)

Foto 1

Aen den Colonel Dirick van Waerdenburg Adi 8 augustus 1629
tot Utrecht

Edele Manhafte, lieve getrouwe
Hoewel wij mits den Inval vanden Viant op de Velue ende tegenwoordige noot van de Landen well connen afnemen dat Uwe Edele althans nodich bij onse troupen aldaer dient te blijven, hebben nodich geacht eenige saecken met Uwe Edele te comuniceren. Gelieven Uwe Edele op sicht deses den voorgemelte Colonel aen te dienen, ten eynde zijn Edele opt' spoedichste wil herwaert comen, alsoo onse vergadering niet lange bij den andre sal blijven ~~soo ons Confrater de Paull den ontfang deses noch van daer niet vertrocken is~~, latende d'opsichte van uwe Compagnie aen de bequaemste officieren vande selve, waertoe ons sullen verlaten.

Foto 2

[officieren be...] door afsnijding van de foto is bovengeschrevene (in andere hand overigens) niet leesbaar.

Aen de Heer Colonel Waerdenburch
Adii 4 Juny 1630

Manhafte, lieve, getrouwe,
Uuyt unse jongst gehouden vergaderinge is Uwe Edele A. den 13^e Martii aengescreven, het vertrouwen dat wij hadden nevens Godes genaedige Zegen op Uwe Edele A. mannelijcke courage ende wijs beleyt in het veroveren ende bemachtigen van alle de plaetsen die uwe A. het voorleden jaer in laste gegeven waren, vande welcke wij den 26^e April verstaen hebben uyt uwe A. missiven in dato den 8 Meert (met het Jacht de Brack¹) bij uwe A. afgevaerdicht, de

¹ zie ook voor info op de VOC-site: <http://www.vocsite.nl/schepen/detail.html?id=11575>

geluckige overwinninge der Stadt Olinda² mette alle de Casteelen ende Recijffen³ nevens het eylant Antonio. Vaz⁴ daer bij ende ontrent gelegen, Op welcke brieven Uwe A. met de geluckwensinge bij de Camer van *Amsterdam* (als sijnde dese vergaderinge doen⁵ noch niet geconvoseert provisioneel geantwoort is, met het Jacht Neerden⁶, dat den 7^e Majj zee genomen heeft, daer van copie ons *vertoont* wesende, wij den selven brieff bij desen sijn approberende⁷ ende confirmerende daer naer soo is tot Vlissingen, den 20^e Majj wel gearriveert het Schip Domburch daer Capiteyn en Schipper op is Cornelis Lonck, bijde welcke

Foto 3

ons wel ter hant gecomen sijn, uwe A. aengename brieven in dato 3 april, op de welcke met int cort tot Antwoort voegen, dat ons seer lieff to verstaen is geweest het arrive-ment vande 9 Schepen en Jachten, soo daer den 9 ende 11 Meert aengecomen waeren niet twijffelende ofte alle de resterende sullen daer naer van tijt tot tijt, mede wel aengecomen sijn, met welcke te samen gevoughde macht wij verhoopen dat uwe A. op voordere Conquesten⁸ te doen sult beginnen te dencken, ende d'exploicten vandien bij der hant genomen hebben, daer door niet alleen het eylant Tamariica⁹, maer ~~niet alleen~~ oock het Casteel ende Stadt Paraiibo¹⁰. nu al bemachticht sullen wesen, waer van het voornemen, met de seeckerheyte vandien, uyt uwe A. naest volgende advisen, hoopen te vernemen, Alsmede uwe A. eenige vande Notabelste scheepen, ende Jachten, (mits het winter Saysoen daer is) Onder het beleyt van een goet hooft-officier sullen gehouden hebben, naer de West-Indien de welcke mogende aentreffen, onsen lieven getrouwen Adriaen Soens Pater, die met 27 Soo schepen als jachten, hem den voorleden winter in die contreyen ende Stadt *Sint Tonio*

² stad bij Pernambuco, Brazilië

³ stad bij Pernambuco, Brazilië

⁴ Ik vond op internet ook de naam van Waerdenburg op:

[Kaart van het eiland Antonio Vaz, ca. 1636-1644, Jan van ...](#)

<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/BI-1892-3415-35>

Kaart van het *eiland Antonio Vaz* tegenover Recife waarop aangegeven zijn de forten Frederik Hendrik, Ernest en Waerdenburgh, ca. 1636-1644. Plaat [nr.

⁵ toen

⁶ bedoeld wordt het schip Naarden, zie VOC-site: <http://www.vocsite.nl/schepen/detail.html?id=11783>

⁷ goedkeuren

⁸ veroveringen

⁹ het huidige Itamaracá, voor de kust van Brazilië bij Recife. Zie [nl.wikipedia.org/wiki/Itamaracá_\(eiland\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Itamaracá_(eiland))

¹⁰ waarschijnlijk het huidige Paraíba, Brazilië

de Guiana¹¹ (doch bij d'inwoonders in brant gesteecken) be-

Foto 4

machtigt, geseert¹² ende sich den 26 februarii met alle de voort Schepen inde Bahija van *Sinte* Martha. ontrent 30 mijlen van Cartagena¹³ met 700 man aen lant begeven heeft, om de selve Stadt en Casteel mede te incorporeren, niet twijffelende ofte is bij sijn Edele gelukkig mede volbracht, ende om den allarm inde West-Indien, noch meer te doen slaen, Soo sijn bij ons int voorjaer, onder den Commandeur Booneeter¹⁴ gehouden tot secours vanden gemelten *Admiraal* Pater 10 Soo wel gemonteerde Schepen, als Jachten gemant, ende voorsien naer behooren. Sulcx dat daer door Don Frederico (die met sijnne armade 15 *Januarii* in Cartagena noch lach, ende apparent noch langer was te liggen, door gebreck van vivres, wijnen, Touwerck ende andere scheepsbehouften.

Foto 5

gelijck uwe A. uut de nevens gaende extracten sien connen (uut diversche brieven geextraheert, soo hier met een barque d'advizo¹⁵, bij een *Capitein* veroveret ingebracht sijn) die wij uwe A tot confirmatie toesenden, in sulcken posture ende gelegentheyte sal gebrocht wesen, dat uwe A. aldaer voor eerst sijnne macht niet sullen te vreesen hebben. Maer om daer op niet te sondigen, nochte ons noch uwe A. daerop te verlaten, willen uwe A. andermael Ten hooghsten gerecommandeert ende bevolen hebben, alle de plaetsen bij Noorden, tot Rio grande, de potengie¹⁶ te bemachtigen, alle advenues¹⁷ bij Suyden ende bij noorden met schepen ende Jachten soo te besetten, dat de vijanden binnen slans, gans geen toevoer, van eet ofte drinckbaere waeren becomen mach, het welcke wij noodich achten dat op de bijgaende wijze gedaen werdt, ende alhoewel wij bemercken dat door de grootheyte van de plaets, der Stadt Olinda, mitsgaders vander selver veelvoudige advenues behalven de Casteelen opde resiiffen, ende de besettinge vant Eylant Anthonii Vaz veel volckx van nooden sijn, mitgaders dat door de lanckduericheyte van reysen

¹¹ bedoeld wordt Santo Antonio de Guiana, zie <http://www.atlasofdutchbrazil.org/fortification/3/nl>

¹² verwoest

¹³ stad in Brazilië

¹⁴ hierover is veel op internet te vinden. Zoekterm: Commandeur Booneter 1630

¹⁵ boot waarmee berichten overgebracht werden

¹⁶ waarschijnlijk de huidige rivier Potengi, Brazilië

¹⁷ toegangswegen

de victualie veele verdorven, ende geconsumeert sijn, in wegen dat maer voor vier maenden inhout geprovideert¹⁸ wesen, Soo vertrouwen wij dat uwe A. behalven

Foto 6

de schepen onder uwe A. vlote behoorch met de 10 schepen soo reede, tot nieuw secours in Zee sijn, ende nu noch gereet liggen, om met den eersten goeden wint, die de heere sal believe te geven, Zee te nemen. Soo veel *verversinge* victualie Amonitie, ende volck becomen sult hebben dat uwe A. de *voorschreven* plaetsen niet alleen inprenable¹⁹ maecken, maer oock tegen alle geweld van binnen oft buyten Lants vijanden beschermen sult. Ende om uwe A daerinne te encourageren mogen wij uwe A. met desen bij waarheyt verclaren, dat ons niet meer ter harten gaet, als de sorge vandien, waeromme wij oock uuttet midden van ons eenige naerden haege genomineert hebben, die met de heeren Staten *Generaal* ende sijn *Excellentie* opde Conservatie, ende eerdere progressen vandien spreken

Foto 7

onse vigeureuse²⁰ resolutie, op nieuwe lichtinge ende *Secours* haere gemelte *Hoog Mogenden* ende *Excellentie* te kennen geven ende alle uwe A. vordere brieven in onsen naem beantwoorden sullen naer de welke gij uwe A. dan vorder te reguleren sult hebben. D'ordre op het wercken der soldaten sullen uwe A. met den eersten toeschicken²¹, ondertussen versoucken ende begeeren haer noch voor een geringen tijt tot den arbeyt te willen houden, ende encourageren²², twijfele niet, ofte uwe A. sult in ons volgende scrijven volcomen contentement nemen, mitsgaders inde ruymte van Amonitien *Bospoeder*²³, Lonten, bijde lijste van Jan Jonas gerequireert ende bij ons dobbel gesonden sal worden Gelijk mede den *Klinckaert*, steen, kalck, metselaers, *Timmerluyden*, ende andere behoeften bijden ingenieur *Commersteijn* geeijst daer toe oock *Medecamenten*, out lijwaet²⁴, cousens, schoenen, ende alle andere nootsaeckelijckheden, mede een goet aental van Soldaten, onder geformeerde *Companieën*, waer van met de compste de seeckerheyt

¹⁸ voorzien

¹⁹ oninneembaar

²⁰ krachtige, doortastende

²¹ toezenden

²² bemoedigen

²³ kruit voor de ? donderbussen

²⁴ linnen

bevinden sult. Bijde camer van Amsterdam sijn twee werck basen aengenomen van de principaelste, Soo sijn *Excellentie* voordien Bosch gehad heeft ende hebben last gegeven naer noch 2 a 3 andere te vernemen, oock naer eenige ingenieurs. Uwe A. gelieve ons in antwoord deses te scrijven waer den gewesen Gouverneuren Mathias d'Alburquerque hem is onthoudende hoe sterck ende bij wat middelen uwe A. oordeele hij bequaemst soude te delegeeren wesen Hiermede *etcetera*.